

Blåbær. Foto: Odd Terje Sandlund

Blåbærdekning

Økosystem: Skog
Egenskap: B3 Funksjonelle egenskaper

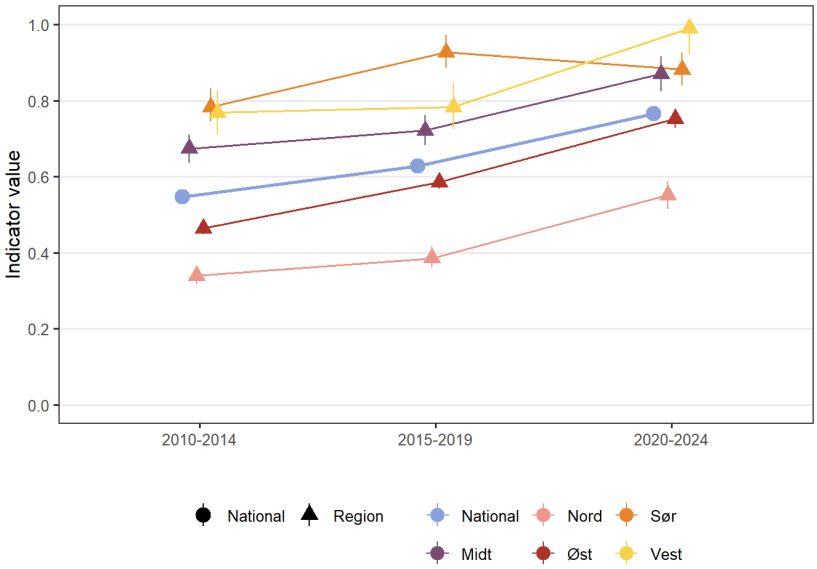
År: 2024

0,77

[0,75-0,78]

Om indikatoren

Blåbær (*Vaccinium myrtillus*) er en vanlig plante i boreale skoger (barskoger i kaldt klima). Den er viktig fordi den gir mat til mange insekter, fugler og pattedyr, og har derfor en viktig funksjon i skogøkosystemet. Blåbær trives best i eldre skoger som er passe fuktige og har moderat dekning av trekroner. Slike forhold finnes ofte i naturlige og lite påvirkede skoger. Indikatorverdien indikerer at det er et begrenset avvik fra referansetilstanden, som indikerer at det totalt sett er noe mindre blåbærdekning enn det som forventes å være tilstede i lite påvirkede skogøkosystemer.

Figur 1: Indikatorverdier for Norge og for landsdeler.

Påvirkningsfaktorer

Blåbærdekningen påvirkes av både naturlige forstyrrelser og menneskelig aktivitet. Skogbruk som flatehogst gir svært lysåpne forhold, mens tett planting bidrar til at eldre skog blir veldig mørk. Begge disse effektene av skogbruk kan redusere forekomsten av blåbær. Nitrogentilførsel og klimaendringer kan også ha negative effekter.

Hvordan måles indikatoren

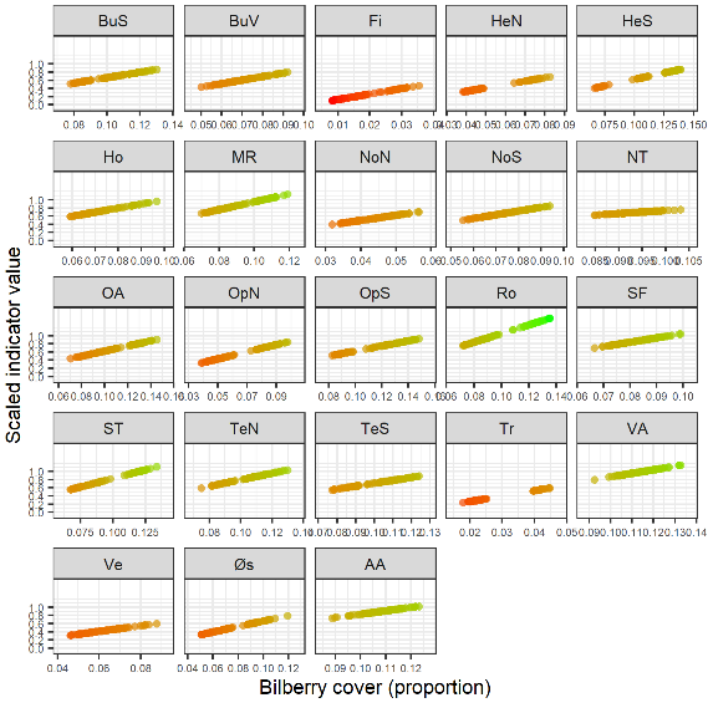
Blåbærdekning overvåkes i Landsskogtakseringen. For hver prøveflate registreres dekning av blåbær i fire småruter (0,25 m2), målt i prosent. Resultatene beregnes for perioder på fem år av gangen, fra 2010 og framover. Indikatorverdier er beregnet for fylker og delfylker og deretter aggregert til regioner og hele landet. Før resultatene aggregeres til regioner og for hele landet, skaleres verdiene opp mot fylkesvise skaleringsverdier.

Sist oppdatert: 01.10.2026

Hvordan beregnes indikatoren

Referansetilstand og skalering

Den nedre skaleringsverdien, X_0, er satt til 0 % blåbærdekning, mens den øvre skaleringsverdien, X_{100}, er fastsatt separat for hvert fylke eller delområde. X_0 representerer en tilstand uten blåbærdekning. X_{100} representerer den beste mulige tilstanden for blåbærdekning i lite påvirket skog. Mellom X_0 og X_{100} er indikatorverdiene skalert lineært til en skala fra 0 til 1. Skaleringsverdiene er fastsatt basert på ekspertvurderinger støttet av data for blåbærdekning i prøveflater i nær intakt tilstand, regional fordeling av treslag, og vurderinger av skogens naturlige dynamikk.

Figur 2: Skaleringsfunksjoner er fastsatt for ulike fylker/delfylker, se Halbritter et al. 2026 for mer informasjon.

Les mer om hvordan indikatoren beregnes her

Hvordan skal endringer i indikatorverdien tolkes

En indikatorverdi på 1 betyr at dekningen av blåbær er like stor som eller større enn det som forventes i referansetilstanden. Lavere verdier viser en gradvis dårligere tilstand med lavere blåbærdekning.

Usikkerhet

Det er usikkerhet knyttet til beregningene av blåbærdekning. Det er usikkerhet knyttet til skaleringsverdier, men denne er ikke kvantifisert. Regionale og nasjonale verdier bygger på fylkesvise beregninger og påvirkes derfor av usikkerheten i disse. Usikkerhet på fylkesnivå er knyttet til modellusikkerhet og evt. misforhold mellom fylkesgrenser og økologisk variasjon. Den rapporterte usikkerheten er estimeringsusikkerhet og er beregnet ved å gjenta analysene med ulike utvalg av data.

Kilde

Halbritter, A. H., Jansson Asplund, U., Eldegard, K., Framstad, E., Jönsson, M., Snoksrud, O., and Storaunet, K. O. 2026. Bilberry cover (ID(s): NO_BLAA) v. 1.0.0.
ecRxiv: https://github.com/NINAnor/ecRxiv/tree/main/indicators/NO_BLAA_001

Anbefalt sitering

Bjørkvoll E. & Kolstad A. (eds.) 2026. Blåbærdekning. Indikator for økologisk tilstand i skog for 2024. Faktaark. Norsk institutt for naturforskning.
ecRxiv: https://github.com/NINAnor/ecRxiv/tree/main/indicators/NO_BLAA_001

Sist oppdatert: 01.10.2026

NINA UNIVERSITAS BERGENSIS NIBIO NMBU SLU Miljø-direktoratet